

STRATEGI 2024-2030

ØKOLOGI

– FORDI VI KUN HAR ÉN PLANET

Vedtaget af Økologisk Landsforenings bestyrelse, januar 2024

FORORD

Økologisk Landsforenings strategi 2024-2030 har som sit primære fokus at skærpe foreningens profil og i endnu højere grad at være en markant interesseorganisation for bæredygtig omstilling med økologi som den naturlige nøgle.

Den nye strategi bygger videre på foreningens strategi fra 2019, som bar overskriften ”Fra brancheorganisation til bred interesseorganisation med fokus på økologi og bæredygtig omstilling”.

Strategien er blevet til på baggrund af dialog med medlemmer, organisationens ansatte, bestyrelse og repræsentantskab. Dertil er foretaget en situationsanalyse, en analyse af megatrends i samfundet og i verden, en konkurrentanalyse, en medlemsundersøgelse samt en række interviews med beslutningstagere, meningsdannere og andre grønne organisationer.

Gennemgående for de mange indspil til, hvilken forening Økologisk Landsforening skal være i fremtiden, og hvilke opgaver der er foreningens rolle at løse, er et usædvanligt stort engagement og en fælles tro på, at Økologisk Landsforening spiller en vigtigere rolle end nogensinde.

Stor tak til alle, der har bidraget med holdninger, bekymringer, ideer, visioner og alt derimellem. Vi føler os meget heldige at være en del af et så visionært fællesskab.

Vi glæder os til at komme i gang og tage fat på at omsætte strategien til konkrete initiativer, der med økologien som værktøj skal skabe bæredygtige forandringer i vores alles madsystem og landbrug – til gavn for vores planet og for vores samfund.

God læselyst!

Helle Borup Friberg,
direktør, Økologisk Landsforening

Louise Køster,
forperson, Økologisk Landsforening

ØKOLOGI

– FORDI VI KUN HAR ÉN PLANET

Forestil jer en måde at dyrke, producere, tilberede og forbruge mad på, hvor vi giver mere tilbage til vores jord og hinanden, end vi tager. Forestil jer et landbrug, der bidrager til at løse biodiversitets- og klimaudfordringerne, og som ikke forurener vores natur, hav og drikkevand. Hvor husdyr lever gode, naturlige liv. Hvor den mad vi spiser, og måden vi spiser den på, gør os sundere og glattere. Forestil jer en verden, der tænker og handler økologisk hele vejen fra jorden til bordet.

ØKOLOGI

– TIL GAVN FOR JORD, MENNESKER OG DYR

Økologien er en del af løsningen på mange af de kriser, vi står med i dag, og det hele starter med den muld, der bærer os. Økologi bidrager til en sund og frugtbar jord, der giver næring til mikroliv, planter og insekter. Ren og robust jord er grundlaget for et rent vandmiljø, for øget biodiversitet og en måde at binde CO₂ på. Meget mere af vores landbrugsjord skal dyrkes økologisk, og så skal vi behandle den med omhu med udgangspunkt i en regenerativ tankegang. Det er i jorden, vores måltider starter.

Med økologien skaber vi sunde måltider til mange ud fra en urokkelig tro på, at det er gennem rene, velsmagende og grønne måltider, at vi kan skabe de mest holdbare forandringer til gavn for klimaet og til gavn for vores sundhed. Vi mødes over måltiderne, når de tilberedes og spises, og det er over måltiderne, at vi lærer og sanser, hvordan jord og bord hænger uløseligt sammen. Ligesom der skal langt mere grønt, skal der også langt mere økologi i vores indkøbskurve og på vores tallerkener, og langt flere af de måltider, der serveres i vores kantiner, skoler, børnehaver og plejehjem skal være økologiske. Det kræver, at økologien er tilgængelig for flere og prisforskellen til konventionelle alternativer lavere.

En naturlig del af økologien er dyrene. Og selv om vi skal have langt færre af dem i fremtiden, er det en helt central mærkesag for økologien at sikre vores dyr gode, naturlige liv. Vores dyr skal anerkendes som sansende individer, der har en værdi i sig selv – og de skal behandles derefter. Dyrene er en central del af økologien, da de blandt andet bidrager med afgørende næringsstoffer til jorden og til insekter og liv i marken. En vej til gode dyreliv er at sikre, at dyrene kommer ud under åben himmel og sørge for, at effektivisering aldrig bliver på bekostning af dyrenes livskvalitet.

ØKOLOGISK LANDSFORENING

– ET GRØNT FÆLLESSKAB FOR FORANDRING

Frugtbar jord, sunde måltider og gode dyreliv er tre helt centrale økologiske mærkesager. Økologisk Landsforening skaber forandring i fællesskab med vores medlemmer, og foreningens helt store styrke er netop, at den altid har været en forening for de forandringsparate.

Økologisk Landsforening opstod som et modsvar til den konventionelle og fremherskende måde at drive landbrug på, og den har siden 1981 været drivkraften for, at økologien i dag er én af Danmarks styrkepositioner. Økologisk Landsforening er blandt andet gået forrest for at udbrede det røde Ø-mærke, som alle danskere kender og har tillid til.

Troværdigheden omkring - og udbredelsen af - Ø-mærket har medført, at danskerne i dag er det folkefærd i verden, som køber mest økologi. En position som verdens førende økologination kommer ikke af sig selv. Det kræver konstant fokus på både at udbrede og udvikle økologien, så den til stadighed leverer på forbrugernes krav og på planetens behov.

Økologisk Landsforening er et fællesskab for visionære landbrugere, virksomheder, professionelle køkkener og forbrugere, som vil spise og lave mad på en bedre måde, end vi gør i dag. En forening for dem, der drømmer om at gøre økologien til normen. Så hele landbruget tager ansvar for vores jord, vores dyr og for hinanden ved at dyrke, producere og købe mad, som er fremstillet så naturligt som muligt. Et landbrug i konstant udvikling, som bidrager til at løse nogle af klodens største udfordringer.

ØKOLOGI – FORDI VI KUN HAR EN PLANET

Seks af de ni planetære grænser er overskredet. De 10 højest vurderede risici i et tiårsperspektiv handler alle om, hvad der sker med klimaet, biodiversiteten og naturressourcerne. Den måde, vi dyrker jorden på, og de fødevarer, vi producerer og forbruger, er både en central del af problemet, men også en afgørende del af løsningen.

Der er ikke længere nogen tvivl om, at vi ikke kan blive ved med at dyrke vores jord og producere vores mad, som vi gør i dag. Der er behov for, at det danske landbrug omstilles, og vi skal lære at spise, forbruge og producere mad på en helt ny måde.

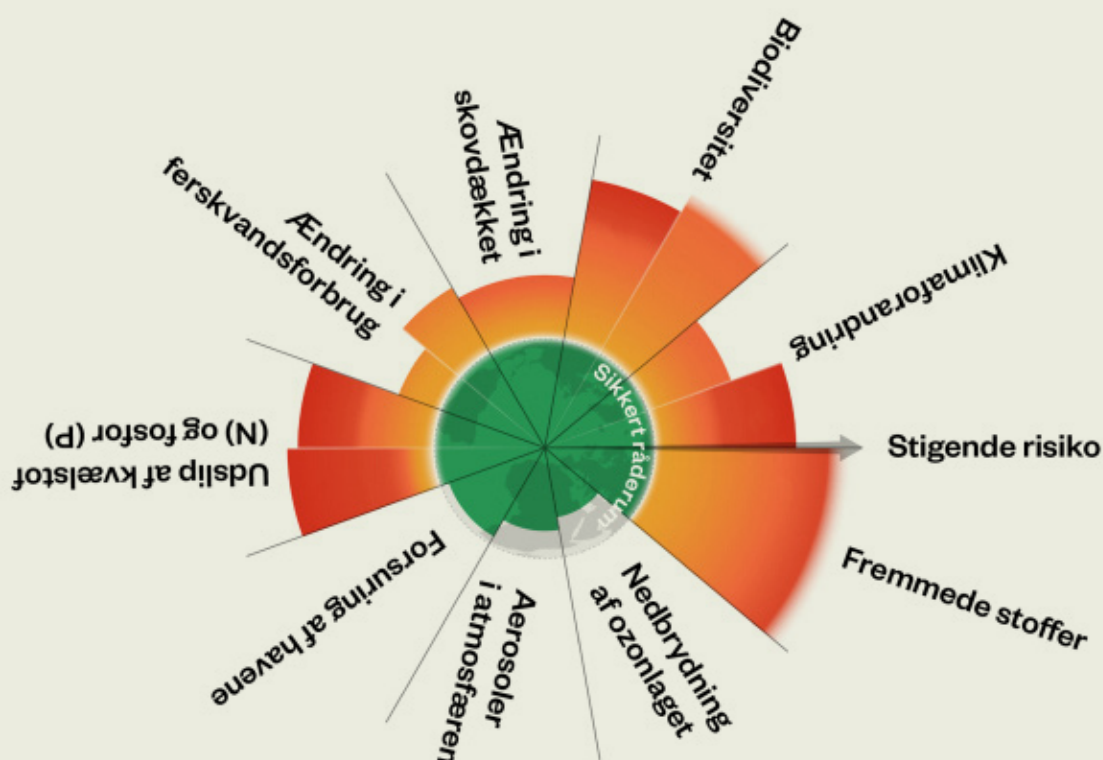
Økologisk Landsforening vil arbejde for, at vi får et landbrug og et madsystem, der bidrager til at løse planetens kriser fremfor at skabe dem. De fire økologiske principper (forsigtighed, kredsløb, retfærdighed og sundhed) er vores iboende pejlemærker for den nødvendig forandring.

ØKOLOGI – ET HELHEDSSYN

Økologiens styrke har alle dage været, at den baserer sig på en helhedstænkning, der så vidt muligt tager hensyn hele vejen rundt. Helheden er ikke så let at forstå som enkle svar på isolerede problemer, men vi tror på styrken i at løse verdens kriser med fokus på deres gensidige indvirkning på hinanden. Med fokus på helheden. Det betyder også, at vi kæmper for, at

klimakrisen løses i sammenhæng med – og ikke på bekostning af – andre af vores planets kriser: Biodiversitet, vandmiljø, dyrevelfærd og sundhed.

Vores opgave er til stadighed at huske hinanden og samfundet på, hvad økologiens styrker er, og vi skal blive ved med at udvikle økologien og vores madsystem i en bæredygtig retning, som leverer på de forventninger, forbrugere nu og i fremtiden har til deres mad. Det gør vi gennem markant politik, værdiskabende partnerskaber og konkrete, innovative projekter, som involverer og skaber værdi for vores medlemmer – og for vores planet.

De grønne områder er inden for de planetære grænser.
De gule områder har med en vis uvished overskredet de planetære grænser.
De røde områder har med sikkerhed overskredet de planetære grænser, og der bør sættes ind med indsatser, som kan nedsætte problemets omfang.
De grå områder er endnu ikke undersøgt tilstrækkeligt.

Kilde: Richardson, Katherine et al. (2023): "Earth beyond six of nine planetary boundaries"; World Economic Forums Global Risk Rapport 2023. Se den fulde version af illustrationen og læs mere om de planetære grænser her: <https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries.html>

SWOT-ANALYSE

STYRKER

- Danmarks position som innovativt økologisk foregangsland.
- Kendskabsgraden til Ø-mærket og stærk opbakning til Det Økologiske Spisemærke.
- Økologisk Landsforenings medlemmer repræsenterer hele værdikæden fra jord til bord.
- Stort engagement og ildsjæle i organisationen og baglandet.
- Generel høj faglighed og troværdighed omkring foreningen og omkring økologi, afsætning og presse.
- Tæt samarbejde med Innovationscenter for Økologisk Landbrug om udvikling af økologien (bedre økologi)

SVAGHEDER

- Uskarp profil. Foreningen agerer fortsat både som en NGO og som en brancheorganisation.
- Manglende politisk synlighed og 'kant'.
- Manglende kendskab i samfundet til Økologisk Landsforening.
- Mange små/mindre projekter af kun 1 års varighed – giver ikke tilstrækkelig impact.
- Divers medlemsgruppe med forskellige behov og forventninger til foreningen.
- Høj gennemsnitsalder på nuværende medlemmer.

MULIGHEDER

- Positionering af Økologisk Landsforening som spydspids for økologiens udvikling og fremtidens landbrug.
- Større partnerskaber og alliancer, der bringer økologien i spil som reel løsningsmodel på samfundets vigtigste udfordringer.
- Grøn omstilling er højt på dagsordenen i Danmark.
- Målttede projekter mod den unge generation, der er fremtidens meningsdannere og forbrugere.
- Kobling til andre nationale dagsordener som fx rent vand, sundhed, klima, biodiversitet eller plantedagsordenen vil kunne øge foreningens gennemslagskraft.
- Generel efterspørgsel fra virksomheder, brancher og medier på viden om økologi (madsystemet og landbruget), som Økologisk Landsforening har. Opbygge en stærkere vidensplatform.

TRUSLER

- Økologisk Landsforening og økologien mister relevans, hvis enkeltsager overskygger helheden fx klimadagsordenen.
- Økonomiske udfordringer, fx i form af reducere i finansiering fra landbrugets fonde samt faldende medlemstal og dermed kontingentindtægter.
- Ungdommens faldende interesse for medlemskab af foreninger.
- Manglende politisk og kommerciel opbakning til økologien som reel løsningsmodel.
- Prisforskellen mellem økologiske og konventionelle fødevarer udfordrer økologiens fremtidige vækst.

Økologisk Landsforenings primære svagheder, og de trusler foreningen står overfor, kalder på en målrettet strategi, der sikrer, at foreningen adresserer udfordringerne. Strategien skal samtidig tage udgangspunkt i foreningens styrker med henblik på at udnytte fremtidige muligheder.

Der er specielt behov for at fokusere foreningens aktiviteter og profil omkring aktiviteter og politiske budskaber med større gennemslagskraft. Økologisk Landsforening skal udnytte Danmarks position som økologisk foregangsland, medlemmernes

engagement og den troværdighed, der er omkring såvel foreningen som omkring økologien til at indgå partnerskaber med virksomheder, organisationer og fonde, som har fokus på dagsordener, der kan bidrage til den nødvendige transformation af landbrug og madsystem – og hvor økologien kan spilles ind som det centrale virkemiddel til at lykkes.

Midlet er mere og bedre økologi. Målet er et bæredygtigt landbrug og madsystem og en styrket forening i vækst.

VISION OG MISSION

Økologisk Landsforening samler medlemmer, samfundsaktører og beslutningstagere fra jord til bord om at skabe et bæredygtigt landbrug og madsystem med baggrund i økologiens fire principper.

VISION VORES DRØM

En verden, der tænker og handler økologisk
– til glæde for mennesker, dyr og vores jord.

MISSION VORES OPGAVE

Vi baner vej for mere og bedre økologi – med nye løsninger, samarbejde og markant interessevaretagelse.

MÅL 2030

Vi arbejder for en verden, der tænker og handler økologisk og dermed et bæredygtigt landbrug og madsystem.

VORES MÅL ER,
AT ØKOLOGIEN I 2030 UDGØR

25% af det danske fødevarerforbrug
af det danske landbrugsareal

Økologien udgør i 2022 estimeret 12% af det danske fødevarerforbrug (dansk produceret og import) og 11,7% af det danske landbrugsareal. Kilde: Danmark Statistik 2022

NØDVENDIGE BEVÆGELSER

- Ny metode: fra mange, små projekter til færre skalerbare koncepter
- Ny samarbejdsform: partnerskaber og alliancer med private fonde, organisationer og virksomheder om vigtige samfundsmålsætninger
- Fortsat udvikling fra smal brancheorganisation til bred interesseorganisation med fortsat fokus på meningsfulde medlemsfællesskaber på tværs af værdikæden og øget opbakning fra personlige medlemmer
- Styrke foreningens arbejde med faglighed, vidensdeling, analyser og dokumentation af økologiens betydning

MEDLEMMER

Som følge af vores strategiske fokus ønsker vi frem mod 2030 at arbejde målrettet med at fastholde bredden i vores medlemsskare, så vi fortsat dækker hele værdikæden fra jord til bord.

VORES FIRE MEDLEMSGRUPPER

Økologiske
landbrugere

Virksomheder der sælger
og/eller producerer
økologiske produkter

Professionelle
køkkener

Personlige
medlemmer

Vi vil samtidig lave en fokuseret indsats mod en flerdobling af antallet af vores personlige medlemmer og/eller støtter (Økovenner), da vores forventning er, at vores skærpede politiske profil og fokus på transformation især vil tiltale privatpersoner, forhåbentligt specifikt den yngre del af målgruppen. En naturlig følge af den beslutning er at få lavet en analyse af, hvilket værditilbud der især vil kunne tiltrække den unge målgruppe og opbygge kompetencer og kapital i foreningen til at eksekvere på indsatsen. Foreningens rødder er i landbruget, og det har stor betydning for os, at landbrugerne er repræ-

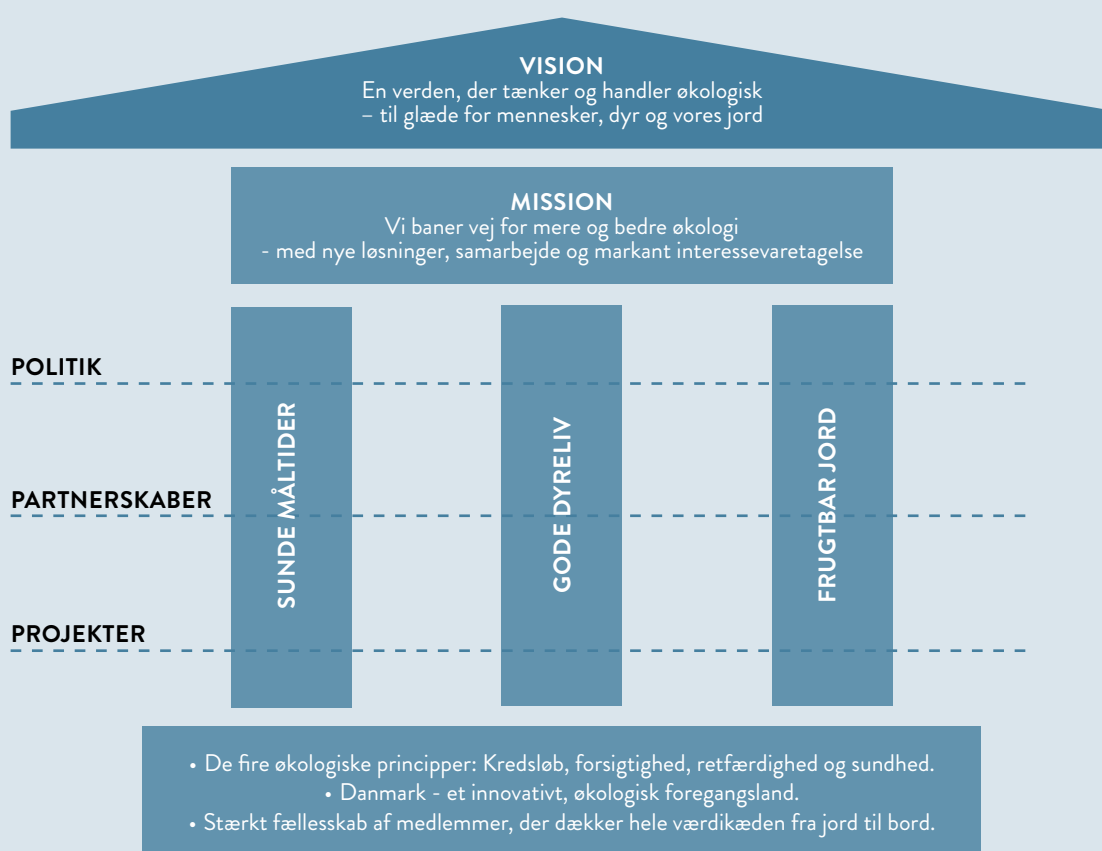
senterede i vores foreningsdemokrati. Vi ønsker en tilgang af nye landbrugsmedlemmer, så vi kan fastholde niveauet i de kommende år, hvor mange landbrugere går på pension.

På samme måde er virksomhederne vores direkte og meget værdifulde kontakt til markedet, så derfor vil vi fortsætte med at rekruttere nye virksomheder. Endelig forventer vi en stigning i antallet af køkkenmedlemmer, da vi har en strategisk indsats direkte målrettet den medlemsgruppe.

ØKOLOGI

– FORDI VI KUN HAR ÉN PLANET

Med strategiens overskrift ”Økologi – fordi vi kun har én planet” og tre fokuserede mærkesager som pejlemærke ønsker vi at skabe en langt mere markant profil.

Vi går fra nuværende seks til tre mærkesager– og vi understreger vores overordnede fokus, som handler om at transformere landbruget og madsystemet til gavn for vores jord, dyr og for de mennesker, der nu og i fremtiden skal leve på og af den. Vores metode til at skabe transformation indenfor de tre strategiske indsatsområder er kombinationen

af tre forskellige virkemidler: Markant politik, værdiskabende partnerskaber og innovative, konkrete projekter.

Med andre ord kan du sige, at Økologisk Landsforening med denne strategi søger mod at blive en markant politisk stemme, der agerer med tydelighed med henblik på at øge foreningens synlighed og indflydelse og på at forene medlemmer og eksterne samarbejdspartnere omkring innovativ og værdiskabende udvikling.

METODE

Økologisk Landsforenings politik, partnerskaber og projekter indenfor tre valgte fokusområder skal tilsammen sikre, at foreningen fremstår tydelig, troværdig og som en attraktiv samarbejdspartner.

I mødet mellem politik, viden og virkelighed skaber vi forandring.

POLITIK

Vi skaber bedre rammer og regler for mere og bedre økologi, og vi kæmper for indflydelse på, hvordan vores landbrug og fødevarer system indrettes. Vi har bl.a. som målsætning at få den sande pris frem på fødevarerne, så prisen bliver højest på de varer, der har det største aftryk, og ikke omvendt, som det er i dag.

Vi arbejder politisk i et spænd mellem det meget branchenære og det mere visionære, hvor vores politiske arbejde kommer vores medlemmer, økologien og planeten til gavn.

Overordnet er målet at bane vejen for et bæredygtigt fødevarer system, som bidrager til at løse nogle af verdens mest præsente kriser herunder biodiversitet, klima, vandmiljø, dyrevelfærd og sundhed.

En måde at dyrke vores jord og producere vores mad på, som vores landbrugere og virksomheder kan leve af, og som vi alle kan leve i - i mange generationer fremover.

PARTNERSKABER

Vi etablerer nye alliancer samt offentlige og private partnerskaber med fonde, organisationer og virksomheder, som kan hjælpe os med at skabe den nødvendige forandring mod et mere bæredygtigt madsystem og -forbrug gennem mere og bedre økologi. Det sker gennem innovative koncepter, og med en særlig prioritering af partnerskaber, der kan hjælpe os med at generere, bearbejde og formidle databaseret viden.

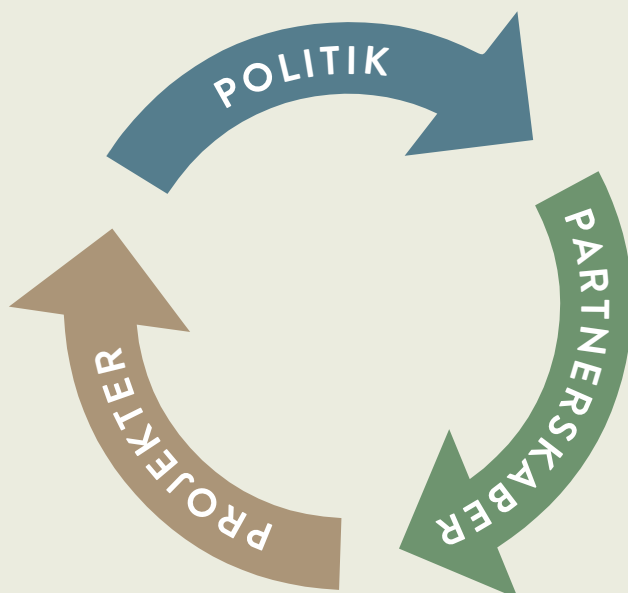
For at det kan lykkedes, koncentrerer vi i højere grad end i dag vores partnerskaber omkring færre mærkesager.

PROJEKTER

Sammen med vores medlemmer fra hele værdikæden og udvalgte partnere igangsætter vi fokuserede projekter indenfor vores tre mærkesager. Projekterne skal baseres på markante løsninger til gavn for mange – ikke mindst vores medlemmer.

Målet er færre projekter end i dag med større gennemslagskraft, så vi i højere grad leverer på vores mission og bidrager til at udvikle og udbrede økologien.

Projekterne kan være i form af projekter, programmer eller tilbagevendende begivenheder.

SUNDE MÅLTIDER

Vi og planeten blir', hvad vi spiser! Måltidet og maden er det, alle mennesker har til fælles, og det er samtidig den centrale nøgle til forandring, når vi snakker sundhed og klima.

Flere og flere unge mistrives, og samtidig lever befolkningen mere og mere usundt og langt fra i tråd med de nye klimastråd. Vi er fremmedgjorte overfor vores mad, og vi har aldrig tidligere brugt færre af vores penge på vores daglige måltider (Danmarks Statistik 2023). Dertil skal lægges, at en gennemsnitlig dansker spiser mere end dobbelt så mange animalske fødevarer som den gennemsnitlige verdensborger og også mere end det europæiske gennemsnit (Klimarådet 2021).

Vores daglige måltider er en meget direkte måde at skabe øget sundhed og trivsel gennem meningsfulde fællesskaber om ren, grøn og smagfuld mad.

Når hospitaler, institutioner og progressive kantiner vælger at omlægge til økologi, så er formålet både at bidrage til indsatsen for klima, biodiversitet og rent drikkevand, men også at

bidrage direkte til patienter, børn, unge og ansattes sundhed og trivsel.

Sunde måltider er noget, vi skaber og nyder sammen. Sunde måltider binder mennesker sammen i fællesskaber. Fællesskaber skaber tryghed og trivsel.

FORMÅL

- Øge befolkningens sundhed med smagfuld og rendyrket mad
- Bidrage til lavere klimaaftryk gennem mindre madspild og mere grønt
- Styrke jord-til-bord-forståelsen og skabe fællesskaber omkring måltider.

GODE DYRELIV

Et godt dyreliv er et liv, hvor vores landbrugsdyr lever i overensstemmelse med deres naturlige behov og adfærd. Et godt billede på den adfærd får vi i foråret, når vi lukker de økologiske køer på græs, og de springer ud på markerne.

I økologien er dyr en helt essentiel del af et økosystem i balance, og selvom vi skal have langt færre landbrugsdyr på planeten, spiller dyrene en afgørende rolle ift. næringsstoffer og biodiversitet.

Dyr er sansende væsner, og de skal behandles derefter. Husdyr i den økologiske produktion lever i det fri, når årstiden tillader det, og har ellers adgang til udearealer med masser af plads. Dyrene får økologisk foder og grovfoder, fx græs, der giver trivsel og mæthed.

Økologisk husdyrhold giver mere robuste dyr. De producerer måske lidt mindre og vokser lidt langsommere, men har til gengæld sjældent brug for at blive behandlet af en dyrlæge.

God plads og fri bevægelighed modvirker desuden stressreaktioner som fx halebid hos grise. Økologiske grise har krølle på halen – fordi de har en hale at krølle. Men heller ikke i den økologiske produktion er alt perfekt, og også økologer oplever udfordringer med dyrenes velfærd.

For at skabe bedre levevilkår for vores landbrugsdyr skal vi have adgang til racer, der sikrer dyrene naturlig, sund og

robust vækst. De racer vi har i dag, koblet med høj tilvækst og kort levetid, giver store udfordringer – også i økologien. Det er sket i effektiviseringens navn, og som følger af mange forbrugeres ønske om billige og ensartede produkter.

Derfor vil Økologisk Landsforening arbejde med robuste racer og længere levetid – det giver gode dyreliv. Flere af vores landbrugsdyr skal være økologiske, skal ud under åben himmel, og de skal leve i overensstemmelse med deres naturlige behov. Samtidig vil vi gøre vores for at skabe en madkultur, hvor hele værdikæden sætter pris på robuste dyr – og hvor landbruget har adgang til stærke og sunde racer.

FORMÅL

- Et godt dyreliv for alle landbrugsdyr, hvor dyrene anerkendes og behandles som levende, sansende individer, der har en værdi i sig selv.

FRUGTBAR JORD

Jord vedrører os alle. Vores livsgrundlag som menneske er afhængig af en frugtbar jord. Vi skaber en mere frugtbar jord ved at øge det økologiske areal år for år til gavn for os og de næste mange generationer.

Klimaet, biodiversiteten og vores vandmiljø er i krise, og jorden er ét af vores vigtigste redskaber: Det er i jorden, vi binder CO₂, og der vi starter vores madsystem.

Det er gennem frugtbar jord, vi skaber levestrategier for mikrober, svampe og mikroliv, som sikrer robuste økosystemer, der kan regenerere sig selv. Det er i måden, vi indretter vores dyrkningsflader, at vi skaber levestrategier for vilde planter, insekter og dyr. Og det er ved fraværet af syntetiske sprøjtegifte og kunstgødning, at vi skåner vores grundvand og havmiljø for

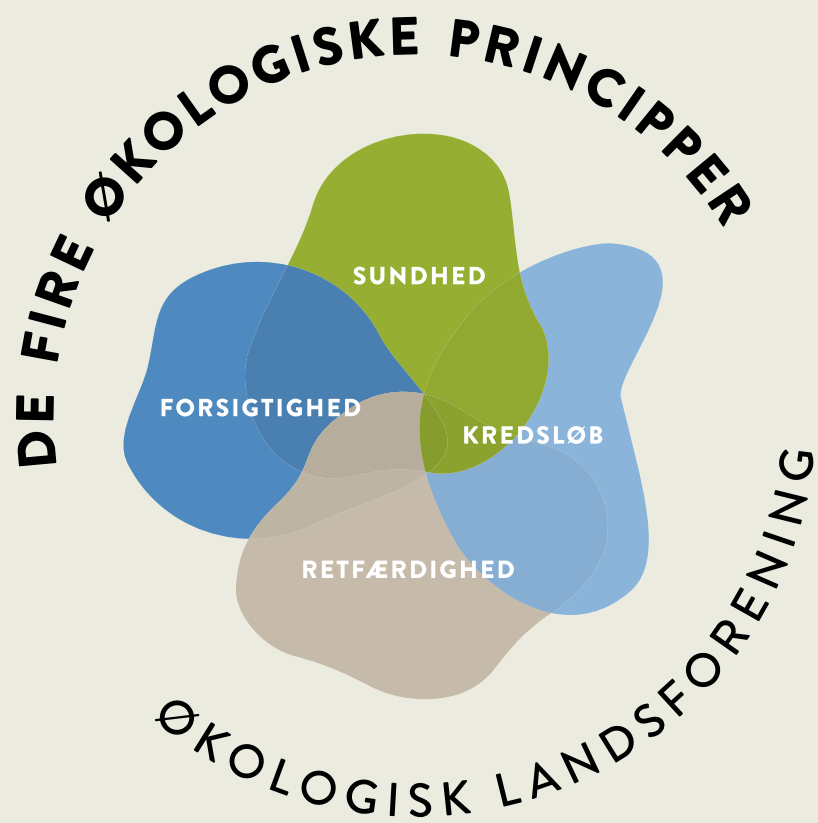
mødet med giftstoffer, kvælstof og fosfor. Dyrene er en central del af økologien og en vigtig nøgle til at skabe et økosystem i balance, da de bidrager med afgørende næringsstoffer til jorden og til insekter og liv i marken.

Fraværet af syntetiske sprøjtegifte kombineret med de økologiske principper om kredsløb af næringsstoffer og forsigtighed ift. bearbejdning af jorden, er økologien et nødvendigt udgangspunkt for at skabe en frugtbar jord. En jord der gavner biodiversitet, klima og vandmiljø.

FORMÅL

- Bidrage til at løse biodiversitets- og klimakrisen
- Bidrage til at skabe mere plads til natur i hele Danmark*
- Bidrage til ren jord og rent drikkevand, fri for syntetiske sprøjtegifte.

* I takt med at økologien udbredes, vil økologiens krav om, at dyr har adgang til udearealer, mere plads til dyrene og restriktioner på importeret foder medføre et landbrug med færre dyr samlet set, og dermed mere plads til både vild natur og agerlandsnaturen i markerne.

ØKOLOGISK LANDSFORENING

AGRO FOOD PARK 26

8200 AARHUS N

TLF: 87 32 27 00

MAIL: INFO@OKOLOGI.DK

WWW.OKOLOGI.DK

FØLG OS

